

FÅ IGENOM DINA IDEÉR

– så fungerar kommunalt påverkansarbete

Gymnastik
förbundet

Ny gymnastikhall för Sigtuna Märsta Gymnastikklubb

”År 2006 påbörjades arbetet med att målmedvetet presentera föreningens verksamhet för kommunen. Både kring svårigheterna som det innebär att träna i en vanlig hall och fördelarna med en anpassad hall för gymnastiken. Inte minst antalet mantimmar som går åt att bära redskap på ett år användes som argument i detta arbete.

Under hösten 2014 stod hallen klar. Vi fick tidigt rådet att verkligen försöka nå fram till politikerna med vår gymnastikvision. Tjänstemännen visste till stor del redan vad vi behövde – men det gällde att föra detta vidare till beslutsfattarna. Det gjorde vi genom att både gå på och bjuda in till möten. ”

Carina Nordlander, ledamot i styrelsen Sigtuna Märsta Gymnastikklubb

Har du eller din förening frågor som ni vill driva i kommunen? Här är en skrift som hjälper till i det arbetet. Hur fungerar en kommun? Vad behöver förberedas innan ni träffar kommunen? Vilka ska ni träffa och hur argumenterar ni? Det är exempel på områden som uppmärksammas i denna broschyr. Stort lycka till i ert påverkansarbete!

Så styrs en kommun

Det finns goda möjligheter att påverka och följa de politiska besluten i en kommun. Det handlar egentligen bara om att ha ett bra kontaktnät, bra tajming och – inte minst – om att ha bra argument för sin sak.

Sveriges kommuner styrs av politiker som väljs i allmänna val vart fjärde år. Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och fattar övergripande och strategiska beslut som styr verksamhetens inriktning. Fullmäktige beslutar även om budget och skatteuttag samt utser ledamöter i kommunstyrelse och olika nämnder.

Kommunstyrelsen fungerar som kommunens regering och leder och samordnar det operativa arbetet. Här förbereds till exempel ärenden som sedan beslutas i kommunfullmäktige. Ledamöterna utses av fullmäktige. Ordförande i kommunstyrelsen kommer i allmänhet från det största partiet, och vice ordförande representerar oppositionen. Det kan också förekomma fler vice ordförande, 1:e och 2:e vice ordförande osv.

Det finns drygt 38 000 förtroendevalda i landets 290 kommuner. Merparten, cirka 97 procent, är fritidspolitiker och sköter därmed sina uppdrag vid sidan av arbete eller studier.

I kommunerna finns också anställda kommunalråd. Mindre kommuner brukar ha ett eller två kommunalråd, medan större kommuner kan ha fler hel- eller deltidsanställda kommunalråd. Oftast är kommunalråden ordförande i kommunstyrelsen och ibland även i andra nämnder.

Fullmäktigemötena är öppna för allmänheten, medan huvudregeln för kommunstyrelsens möten är att de är stängda. Kommunerna kan dock välja att bjuda in allmänheten till hela eller vissa delar av mötena. Då kan du gå dit för att lyssna, men har ingen yttranderätt.

Du kan likväl ta reda på vad som avhandlats på mötena genom att i efterhand ta del av protokollet.

Kommunerna finansierar i huvudsak verksamheten genom skatteintäkter. Kommunalskatten står för ungefär 70 procent av intäkterna, resten finansieras via avgifter och statliga bidrag. Vissa statsbidrag är allmänna, andra får bara användas inom särskilda områden som staten beslutat om.

Kommunernas ansvarsområden

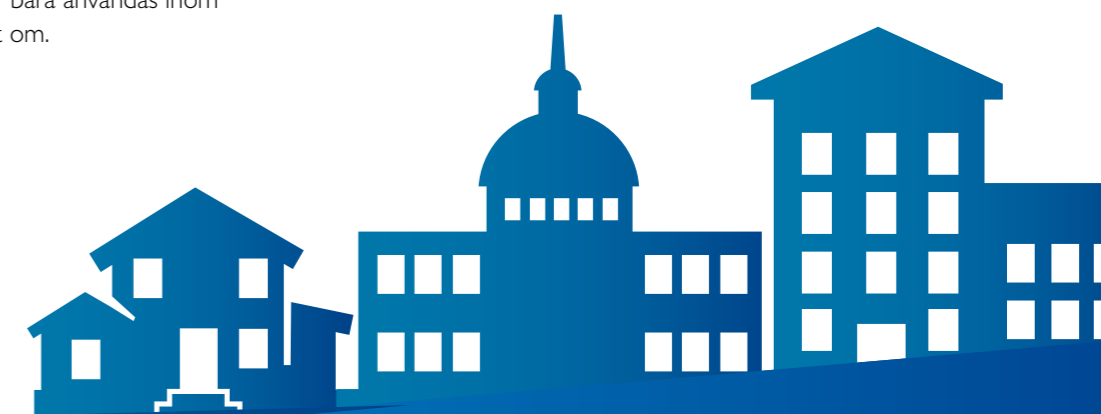
Sveriges kommuner har ett starkt självstyre. Det innebär att de själva kan bestämma över sina angelägenheter och driva lokala eller regionala frågor.

Vissa uppdrag är obligatoriska, andra är frivilliga. Varje kommun har skyldighet att erbjuda bland annat barnomsorg, skola, räddningstjänst, renhållning samt vatten och avlopp. Exempel på frivilliga ansvarsområden är fritid och kultur. Det innebär att finansiellt stöd till idrottsföreningar inte behöver ingå kommunens uppdrag. Många kommuner ser dock idrotten som en viktig del av samhällsuppdraget och har ett idrottspolitiskt program för att stödja vissa föreningar och idrotter.

I kommunerna finns normalt ett antal nämnder som ansvarar för ett speciellt område, till exempel kulturnämnd och fritidsnämnd. Det är upp till varje kommun att själv besluta om hur många och vilka nämnder man vill inrätta. Ledamöterna är politiskt valda och utses av fullmäktige.

I nämnderna förbereds ärenden som sedan kan tas upp i fullmäktige. I mindre frågor kan nämnderna besluta själva. Idrottsföreningar brukar sortera under kultur- och fritidsnämnden, men det kan också vara en annan nämnd eller annan enhet som har ansvaret för idrottsfrågorna. Det är därför viktigt att ta reda på hur det fungerar i just din kommun.

Inte heller nämndernas möten brukar vara öppna för allmänheten, men protokollen är offentliga handlingar.

Den kommunala organisationen består av – förutom av folkvalda politiker – anställda tjänstemän. Deras uppdrag är att bereda ärenden inför de politiska besluten samt att arbeta med den löpande verksamheten. Mestadels har de ingen beslutsfattande roll, men i vissa frågor – till exempel för eningsbidrag – kan ansvarig nämnd ha delegerat beslutsrätten till tjänstemännen.

Det kan därför vara lika effektivt att ta kontakt med en tjänsteman som en politiker i en bestämd fråga. Information om hur just din kommun är organiserad eller vem du ska kontakta kan du få genom att besöka kommunens hemsida eller ringa växeln.

Ett ärendes gång

Medborgarens initiativrätt är ganska begränsad i kommunalagen, men det hindrar inte att du skriver till kommunen och påtalar eller föreslår saker. Däremot är det inte alltid som kommunen har skyldighet att ta upp ärendet.

Tågordningen och handläggningstiden kan skilja mellan olika kommuner

Här är ett exempel på ett ärendes gång inom en kommun.

En handling i form av en skrivelse kommer in till kommunen. Det kan vara från en myndighet, företag, privatperson, någon tjänsteman eller annan nämnd inom kommunen. Skrivelsen kan inkomma via brev eller e-post.

Handlingen registreras i ett diarium och blir därmed allmän handling. Det innebär att skrivelsen kan bli offentlig, men också att delar eller hela skrivelsen blir sekretessbelagd. Vilka uppgifter som ska sekretessbeläggas är lagstyrt.

Ärendet bereds och ett underlag för beslut börjar tas fram.

Ärendet skickas eventuellt på remiss till företag, organisationer eller andra som kan ha synpunkter på eller kunskaper i sakfrågan. Ibland inbjuder kommunen till en medborgardialog som utannonseras i lokaltidningen eller på kommunens hemsida.

Tjänstemännen i berörd förvaltning bereder frågan och lämnar eventuellt en egen åsikt i form av ett tjänsteyttrande eller en tjänsteskrivelse. Det innehåller också ofta ett förslag till beslut.

Remissvar och eventuella tjänsteyttrande sammanställs.

Ärendet sätts upp nämndens föredragningslista inför nästa möte.

Nämnden håller möte och beslutar i ärendet.

Protokoll skrivs, justeras och skickas ut till berörda personer i förvaltningen.

Ansvarig förvaltning får i uppdrag att genomföra beslutet.

Ärendet avslutas och arkiveras.

Större och mer övergripande beslut som rör hela kommunen tas i regel i kommunfullmäktige. Det kan gälla sådant som budget, skatteuttag, översiktsplan och förändringar av kommunala avgifter.

minst ett år. Likaså kan ett byggnadsärende ta lång tid eftersom det tillkommer en tillståndsprövsprocess och frågan kan komma att överklagas.

Handläggningstiden för ett ärende varierar mycket beroende på fråga. Gäller det en investeringsfråga som berör kommunens budget kan man räkna med långa handläggningstider, normalt

Så fort ärendet inkommit till kommunen och beredningsprocessen inleds, finns anledning att ta kontakt med ansvarig handläggare eller politiker. Boka ett möte.

Förarbetet – en noggrann process inför första mötet med kommunen

Kom väl förberedd till mötet med kommunen. Gör en realistisk tidplan, kopplat till de mål och delmål du vill uppnå. Är det anläggningsfrågor du vill driva, var medveten om att processen kan ta lång tid, ofta flera år. Så börja arbetet i god tid. Prioritera – ta upp en fråga i taget. När ska olika saker genomföras? Sätt ett slutdatum för arbetet, då det slutgiltiga målet ska vara klart.

Ta reda på hur den politiska majoriteten ser ut i kommunen, kartlägg vilka politiker som sitter nära de frågor och beslut du vill påverka. Vad står i styrande politikers partiprogram, hur möter det din verksamhet? Identifiera nyckelpersoner, vilka personer behöver du nå? Är det politiker eller tjänstemän? Eller båda? Tänk på att många kommunpolitiker är fritids-politiker. De har oftast ett ordinarie arbete dagtid och ägnar kvällarna åt politik. Ett tips är att låta politikerna själva föreslå mötestider som passar dem.

Klargör beslutsgången i din kommun. Det är viktigt att ärendet kommer i in i rätt tid eftersom arbetsprocessen kan variera från kommun till kommun. Bra tillfällen att väcka större frågor är inför kommunens budgetarbete eller under en valrörelse. Tänk på att inte bara uppvakta den styrande majoriteten i kommunen, utan flera partier. Speciellt inför ett val kan oppositionspartierna eller ett enskilt parti vara intresserade av att driva en viss fråga. Det kan också vara effektivt att starta namninsamlingar för att påvisa intresset bland allmänheten.

Bilda en arbetsgrupp. Ta fram en plan som innehåller argument, mål och tidplan. Målen ska vara konkreta, mätbara och tidsatta. Säkerställ att alla i den egna föreningen har samma målbild. Sätt gärna upp delmål.

Ibland är det flera föreningar som samarbetar kring en fråga. Kommunen ser gymnastiken som ett, så se därför till att ni har en gemensam agenda och ett gemensamt mål bland föreningarna.

Fundera på vilka som är bäst rustade att ingå i arbetsgruppen, vem har tid? Det är naturligtvis bra om någon i arbetsgruppen har kunskap om den kommunala förvaltningen samt ett personligt kontaktnät i den egna kommunen. Fundera även om ni har behov eller möjlighet att ta in en extern kompetens. Räkna på hur vad arbetet kommer att kosta den egna föreningen. Hur ska det finansieras? På vilket sätt kan kostnaderna hållas nere?

Ställ dig frågor som du tror att kommunens tjänstemän eller politiker vill ha svar på, exempelvis:

- Vad vill du förändra och varför?
- Vilket mervärde och positiv nytta kan det skapa för kommunen och dess invånare?
- Vilken bild och uppfattning har allmänheten om den egna verksamheten?
- Hur kan den bilden förändras, eller stärkas?
- Finns det relevant fakta som kan användas för stärka argumentationen, till exempel vilka positiva effekter har verksamheten på folkhälsan, ungdomars välbefinnande etc.
- Hur många utövare har den egna föreningen, hur kan medlemsantalet ökas om den önskade förändringen genomförs?
- Vilka resurser krävs, räcker det med egna medel eller måste också kommunen bidra?
- Finns det något som motverkar det du vill åstadkomma – vad är i så fall anledningen till det?
- Går det att finna stöd för det du vill uppnå i exempelvis lagar, förordningar, undersökningar och rapporter?
- Kan den enskilde politikern vinna politiska poäng, i form av tacksamma och nöjda väljargrupper, genom att driva din fråga?
- Om det finns ett idrottspolitiskt program, använd det i din egen argumentation.

Var kreativ. Om möjligt, presentera gärna konkreta lösningar och visa på färdiga exempel. Då ges politikerna förutsättningar för att enklare kunna fatta beslut eller skicka vidare frågan. Gäller frågan tillgång till en anläggning eller byggandet av en ny, finns det då andra föreningar, organisationer etc. som du kan samarbeta med, till exempel skolan eller någon annan idrottsförening. Ha gärna ett brett perspektiv på användningen av hallen och hur den kan finansieras.

När du bokar mötet, säkerställ var det ska hållas. Finns det möjlighet att visa en powerpoint presentation? Ta fram en presentation. Tänk på att den ska vara kortfattad och fokuserad på frågan och målbilden. Utgå från den skrivelse som du en gång skickade in till kommunen, återupprepa budskapen och argumenten.

Fem tips för en lyckad powerpoint presentation:

1 Tydliga budskap

Tänk igenom vad du vill säga och strukturera ditt budskap. Förstärk gärna budskapet med hjälp av till exempel bilder, tidningsartiklar, symboler eller annat från egna verksamheten. Kombinationen av tal, text och bild ökar både begripligheten och minnesbilden, det vill säga vad deltagarna kommer ihåg från mötet.

2 Rätt färger

Skapa en tydlig och bra kontrast mellan text och bakgrund. Välj mörk text mot ljus bakgrund, eller ljus text mot mörk bakgrund. Blir också bäst vid utskrift. Krångla inte till det.

3 Rätt typsnitt

Rubriken bör vara mellan 36 och 48 punkter, övrig text mellan 24 och 36 punkter. Välj ett okonstlat och rent typsnitt. Ett bra val är Arial. Blanda inte för mycket med kursiv, fet och understrykning. Använd inte VERSALER eftersom det är svårare att läsa.

4 Punktform och nyckelord

Arbeta i punktform, inga långa meningar eller textavsnitt på bilderna. Hitta nyckelord som kan fungera som ett stöd för dig och för dina åhörare.

5 Provkör presentationen

Provkör och repetera presentationen för dig själv innan du går på mötet. Ta tid. Tar presentationen för lång tid, korta ned. En bra tumregel är att själva presentationen inte bör ta mer tid än en tredjedel av själva mötestiden. Detta för att ge tid för frågor och en dialog.

Om det inte finns möjlighet att visa en presentation bör du ändå ta fram en sådan för att använda som underlag vid själva mötet. Skriv ut bilderna och dela ut dem när mötet avslutas.

Under mötet

Fokusera och avgränsa ditt ärende. Var tydlig med vad du vill uppnå med mötet. Var minst två personer från den egna föreningen, dock inte fler än nödvändigt.

Genomför presentationen med hjälp av stödord, undvik att läsa innantill från ett manus. Vänd inte åhörarna ryggen. Stå bredvid projektorn, vänd mot publiken och prata utifrån dina egna anteckningar och stödord, inte direkt från duken.

Var dig själv, krydda presentation med din personlighet och en lagom mängd av humor. Argumentera tydligt och sakligt kring behov och konsekvenser baserat på fakta. Försök skapa en pålitlig och ömsesidig relation. Undvik gnäll och jämförelser med andra satsningar som kommunen gjort. Beröm hellre och nämn förändringar som kommunen eller enskilda politiker genomfört och som varit positiv för kommunen och dess invånare. Det kan vara början på en bra dialog.

Skriv anteckningar och våga fråga om det är något du inte förstår. Be även att kommunen för minnesanteckningar. Sammanfatta ditt ärende och stäm av med övriga mötesdeltagare.

Se till att mötet leder fram till något, en slutsats och en aktivitet. Avsluta med nästa steg och tydliggör vem – kommunen respektive den egna föreningen – som gör vad inför nästa möte eller avstämning.

Bjud in kommunens representanter till den egna verksamheten. Det är kanske det allra bästa sättet att skapa förståelse och känsla för verksamheten och den sakfråga du vill driva.

Bestäm tid för nästa möte eller en modell för uppföljning och avstämning. Och, om du inte redan har det, glöm inte att be om mejladresser till alla som deltagit på mötet.

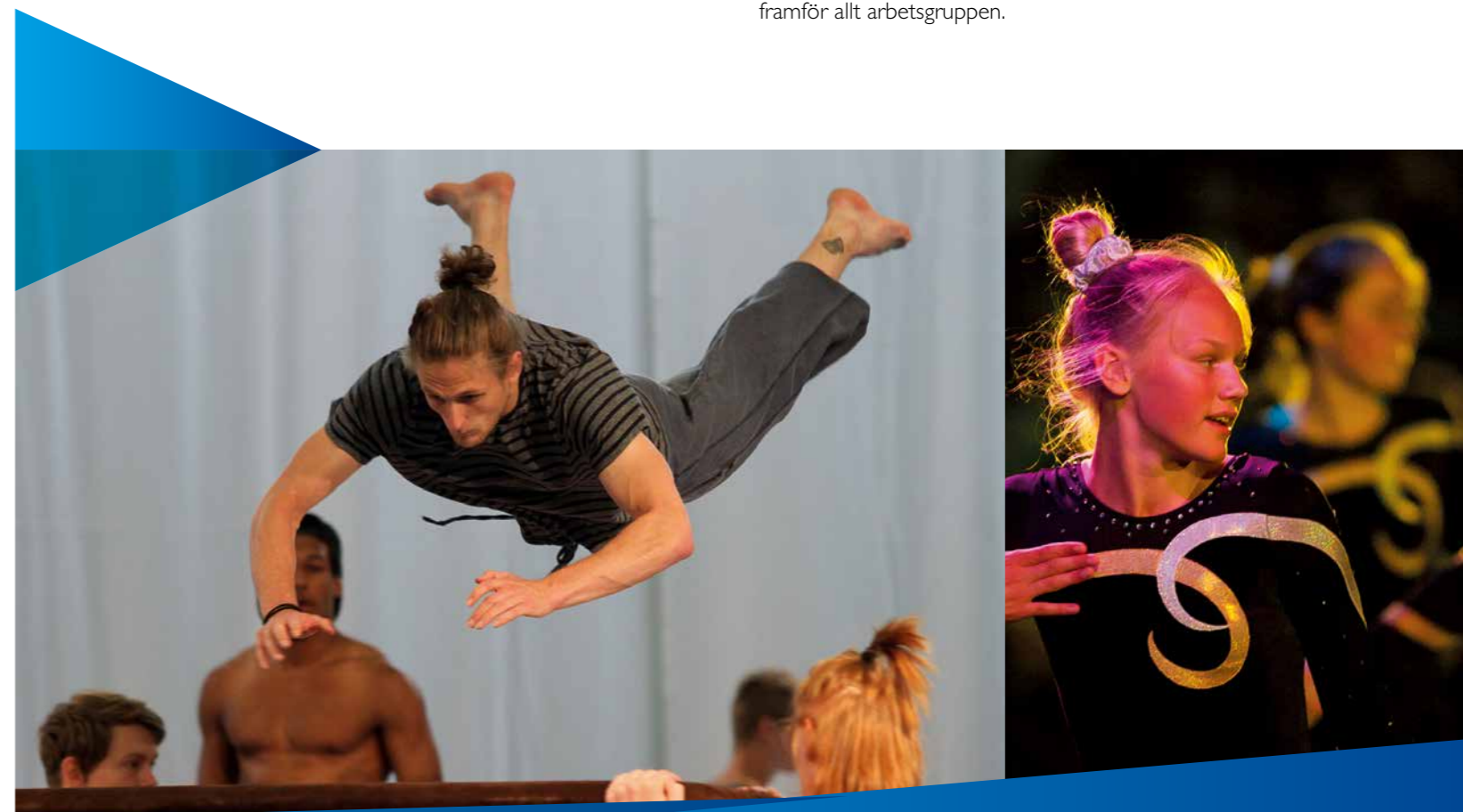
Uppföljning

Återkoppla via mejl till kommunens mötesdeltagare. Tacka för ett bra möte och upprepa kortfattat vad ni kom överens om. Återkom med kompletterande information om sådan efterfrågades på mötet.

Ett påverkansarbete bygger till stor del på personliga kontakter. Värna därför de kontakter du fått, och ta eventuellt nya kontakter utifrån vad som framkommit på mötet. Det bästa sättet att få fortlöpande information om ärendets gång är genom direkta kontakter med tjänstemän och politiker i kommunen.

Samla arbetsgruppen och gå igenom mötet. Uppnådde vi vårt mål, gick mötet som vi tänkt oss – vad fungerade bra och vad fungerade mindre bra? Vad har vi lärt oss och vad bestämdes? Fick arbetet några nya infallsvinklar? Fick vi några tips på nya kontakter som borde tas? Hur går vi vidare på bästa sätt?

Samla all korrespondens med kommunen på ett och samma ställe så att det är lättillgängligt för föreningens medlemmar, framför allt arbetsgruppen.

Media

Är det bra att synas i media? Ibland och ibland inte. Att det skrivs om föreningen och dess kärnverksamhet är oftast bra PR. Bjud därför in media till träningar och tävlingar. Förmedla vad som är positivt med verksamheten, lyft fram enskilda personer, omfattningen och nyttan.

Det kan dock vara mindre klokt att enbart driva en fråga gentemot politiker genom media, i alla fall inledningsvis. Det kan missgynna den inledande dialogen med kommunen. Däremot kan det vara bra att tipsa media om att föreningen ska uppvakta kommunen i ett visst ärende. Det kan leda till positiv publicitet och öka det generella intresset för frågan. Kanske även resultera i att fler vill engagera sig i föreningens verksamhet.

Ibland kan det – om meningsskiljaktigheterna är för stora och frågan gått i stå – vara berättigat med en mer offentlig debatt eller ökad mediabevakning för att få uppmärksamhet. Det kan ske genom sociala medier, insändare eller debattartiklar, eller genom att bjuda in media för att få ökad spridning och förståelse kring en speciell fråga.

Kom emellertid ihåg att du aldrig kan styra hur media rapporterar. Därför är det viktigt att du, i mötet med media, är väl förberedd och tydlig. Förmedla endast noga utvalda budskap och visa på ett konstruktivt sätt vad ni vill ha förändring på. Tänk på hur du formulerar dig och försök inta en positiv attityd. Att enbart klaga, leder sällan rätt.

Sociala medier

Sociala medier är ett mycket effektivt verktyg för att påverka i politiska frågor. Politiken förhåller sig i mångt och mycket till vad som händer på nätet och genom att skapa synlighet för er fråga är chansen större att politiker och beslutsfattare vill diskutera den med er.

Används sociala medier för att:

1. **Nå och samla människor** som står bakom er fråga och ert budskap.
2. **Sprida information** och skapa medvetenhet om er fråga.
3. **Nå specifika politiker/beslutsfattare** i ett forum där det är stor chans att de ser, hör och svarar er.

Gemensamt för alla tre aktiviteterna är att ni själva har möjlighet att sätta agendan och styra innehållet som skrivs. Ni kan publicera det ni anser viktigt för er fråga utan att exempelvis en tidning styr vad som publiceras och inte. Därför kan ni effektivt använda utrymmet som en marknadskanal för er fråga – utan att retuscheras och med möjlighet att kommunicera direkt

med andra. Den möjligheten kommer också med ett ansvar – nämligen att kommunicera genomtänkt.

Fokusera på det positiva med er fråga, lyft fram fördelar och lösningar snarare än gå på för hårt. Spar hellre diskussioner och förhandlingar till det verkliga mötet då risken för missförstånd i sociala medier ofta kan vara stor. Genom att hålla god ton är chansen dessutom större att det blir ett bättre projekt för alla inblandade när ni väl lyckas få igenom det.

Läs mer om de tre olika sätten att använda sociala medier här <http://gymnastik.se/For-foreningen/Hallarochlokaler/>

Överklagan

Alla kommunala beslut är inte överklagningsbara. Men om du är missnöjd med ett beslut kan du alltid vända dig till kommunen för att försöka få det omprövat. Ett överklagande ska vara skriftligt och lämnas in inom tre veckor från det datum som står i beslutet.

Ska du överklaga är det viktigt att du är klar över vad du är missnöjd med. Anser du att beslutet är felaktigt utifrån lagen, så ska du överklaga. Är du däremot missnöjd över hur ditt ärende har hanterats eller hur du har blivit bemött, ska du först vända dig till chefen på berörd förvaltning i kommunen.

Fakta och budskap att inspireras av – varför satsa på gymnastiken?

Gymnastikförbundet är en av Sveriges största idrottsorganisationer med cirka 226 000 aktiva medlemmar i 1100 föreningar över hela landet. De flesta av våra många medlemmar ägnar sig åt motionsgymnastik. Av våra 226 000 medlemmar har 45 000 tränings- och tävlingsförsäkring, de flesta inom trupp-gymnastiken.

Gymnastiken växer – men fler vill vara med

Gymnastiken växer. Det visar inte bara förbundets egen medlemsstatistik utan även RF:s LOK-stödsredovisning. Enligt RF:s statistik är gymnastiken en av få stora idrotter med kraftig tillväxt i antalet aktiviteter för barn och ungdomar i åldrarna 7 till 25. Det är framför allt i de yngre åldrarna som vi fått många nya medlemmar. Flickor och pojkar upp till 12 års ålder, men även gruppen pojkar 13 – 21 har ökat. Många gymnastiföreningar lyckas också bra med att behålla sina gymnaster när de går in i tonåren, den erkänt svåra brytåldern för idrottande.

Den fortsatta tillväxten är ett högt betyg till alla föreningar och ledare som gör ett strålande arbete. De söker och finner temporära lösningar på lokalproblem, de tar väl hand om sina aktiva och ledare, de engagerar sig med full kraft i förbundets långsiktiga utvecklingsarbete. De drar igång nya attraktiva verksamheter som t ex parkour och tricking, Bamsegymna, redskapsgymnastik för vuxna och inte minst uppvisnings- och tävlingsgymnastik på en nivå som inte nödvändigtvis siktar på svensk elit utan mer på att ha tävling som ett roligt mål för sin träning. Men, med fler anläggningar skulle vi kunna ta emot ännu fler. Det vittnar våra köer till föreningarna om, samt alla de gymnaster som skulle vilja träna gymnastik fler gånger i veckan än vad de gör idag.

Barn blir smarta av gymna

Faktum är att den rörelse- och motoriska träning som gymnaster utför utvecklar både kropp och hjärna. Allt fler forskningsstudier visar att hjärnan påverkas positivt.

Suzanne Lundvall, docent, lärare och forskare på Gymnastik- och Idrottshögskolan (GIH) i Stockholm, är vice ordförande i Gymnastikförbundets förbundsstyrelse:

– Grundmotorisk träning är att åla och krypa, gå, springa och hoppa, rulla och balansera, kasta och fånga, hänga och klättra. Den allsidiga träningen i barngymnastiken ger en grund för all idrott och alla idrottare – inte bara gymnaster. I redskapsgymnastikens olika moment utvecklas barns motoriska kunnande och allsidiga rörelseförmåga. Att investera i gymnastiken är att investera i hela samhällets utveckling.

Gymnastiken tar och vill ta ännu större ansvar:

Gymnastiken vill och tar ansvar. Förutom att erbjuda en mångfacetterad träning utbildar vi många ungdomar till tränare, vilket gör att de växer som individer och lär sig ta ansvar samtidigt som de utvecklar andra. Utöver detta vill vi också öka integrationen i samhället och skapa möjligheter för fler grupper i samhället att kunna träna gymnastik. Det kan vara barn och ungdomar med funktionsnedsättningar, andra idrottare som behöver grundmotriks träning och grupper som av andra fysiska och sociala skäl står utanför den organiserade idrotten. Men många står på kö och får inte plats. Bristen på hallar är en stor utmaning.

Specialhallar ger mer tid för träning

Genom att ha en anläggning som är anpassad för gymnastik, kan mer tid ägnas åt själva träningen. Idag lägger gymnasterna ned orimlig tid på att plocka fram och plocka bort redskap. Tid som tas från värdefull träningstid idag. Fram- och borttagningen av de stora och tunga redskapen innebär dessutom ett stort och onödigt slitage.

Behöver din förening ytterligare hjälp?

Beroende på fråga som behöver drivas i kommunen så kan det vara ett omfattande arbete som behöver genomföras. Behövs ytterligare hjälp, hör av dig till Gymnastikförbundet. På sidan <http://gymnastik.se/For-foreningen/Hallarochlokaler/> samlar vi stödmaterial kopplat till anläggningsfrågan. Gå gärna in och titta där!

Fotografer: Thomas Danielsson, Fredric Berggren Fredrixon, LEG, Kristofer Magnusson, Volker Minkus, Mats Nydesjö och Andreas Svensson/Westphoto

Gymnastik
förbundet